

Giedra,
dieną 43°, naktį 32°.
Saulė teka 5:45, leidžiasi 6:10

THE MIDWEST INTER-LIBRARY CENTER

7c

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
HAYMARKET 1-6100
Over One Million Lithuanians in The United States

VOL. XLV.

Price 7c

Chicago 8, Ill.

Ketvirtadienis, Kovo-March 27 d., 1958 m.

Kaina 7c

73

ARMIJA PALEIDO SATELITA, EXPLORER III

“SUTARTYS” SU SOVIETŲ SĄJUNGA

“Readers Digest” kelia aikštėn likimą Lietuvos ir kitų, turėjusių nepuolimo paktus su Maskva

Jei iš derybų su Sovietų Sąjunga gautųsi naujų prižadų ir iškilmingai pasirašytų sutarčių “sumažinti Rytų-Vakarų įtampą”, kiek laisvasis pasaulis galėtų pasikliauti komunistų gera valia? pradeda įdomų straipsnį Eugene Lyons balandžio mėnesio Readers Digest žurnale.

(Eugene Lyons yra vienas iš vyresniųjų to žurnalo redaktorių, buvęs šešetą metų korespondentu Maskvoje ir autorius kelių knygų apie komunizmą. “Reader Digest” yra leidžiamas ne vien Amerikoje, bet ir 20 kitų šalių. Jis yra daugiausia skaitomas periodinis leidinys visame pasaulyje).

Vienintelis būdas atsakyti į šį klausimą yra peržiūrėti Kremiaus istoriją apie sutarčių laikymąsi, atsako autorius. Jis visų pirma paduoda JAV-SSSR sutarčių likimą, remiantis kiek anksčiau paskelbtais “US News and World Report” savaitraščio duomenimis.

Ten buvo pasakyta, kad per 15 metų nuo pirmo prez. Roosevelto susitikimo su Stalinu Taherane, 3 Amerikos prezidentai ir 6 valstybės sekretariai turėjo 19 pasitarimų su Maskvos “kolegomis”. Pasitarimų vaisiai buvo 40 sutarčių, iš kurių Sovietai 37 cinikiškai sulaužė.

Ukrainos, Gruzijos užėmimas

Sovietų nesiskaitymas su žodžiu ir sutartimis pasidarė jų sistemos pagrindu, kai tik bolševikai susidorojo su savo revoliucijos priešininkais. 1920 metais, kol jie dar buvo silpni, jie pripažino Ukrainą ir Gruziją kaip nepriklausomas respublikas, susikūrusias iš subyrėjusių carų Rusijos. Bet už metų raudonoji armija įsiveržė į Gruziją, nuvertė jos demokratinę vyriausybę ir užvedė baisų terorą. Tas pat atsitiko 1922 m. su Ukraina. Ir šios tautos nepriklausomybė buvo sutruškinta, nežinrint sudarytos sutarties.

Lietuva — būdingas pavyzdys

Tas faktas, rašo toliau Eugene Lyons, kad Latvija, Lietuva ir Estija buvo visiškai Rusijos prarytos, reiškia, kad ji sulaužė visas sutartis, kokias tik buvo sudarę su tomis šalimis. Visų šių trijų šalių likimas buvo toks panašus, kad užteks apžvelgti vieną iš jų.

“Imkime Lietuvą, kuri išsikovoj nepriklausomybę iš Rusijos I pasauliniame kare”, rašo Lyons. “Taikos sutartys su persitvarkiusia valstybe 1920 m. Maskva “atsisakė visų suvereninių teisių”. Lietuvos-Sovietų S-gos nepuolimo paktas, sudarytas 1926 metais, buvo atnaujintas 1931 m. ir 1934 m. 1933 m. paktas buvo sustiprintas konvencija, abibūdinti agresiją. 1939 m. kovo 28 d. Maskva davė viešą užtikrinimą, kad ji gerbs ne tik Lietuvos ir kitų Pabaltijo šalių nepriklausomybę, bet ir jų politinę, socialinę ir ekonominę santvarką. Dar niekad jokia kita maža tauta nebuvo taip pagrindinai apsitvėrusi popierine apsauga nuo didelio kaimyno.

“Garantijos” ir mirties sprendimas

“Ši apsauga pavirto liepsnomis 1939 m. spalio mėn.” dėsto Lietuvos likimą toliau autorius. “Lietuvos ministeris pirmininkas, pašauktas į Maskvą Hitle-

rio praktikuotu būdu, buvo priverstas pasirašyti susitarimą, suteikiantį teisę Sovietams įrengti karines bazes šalies teritorijoje. 7-tu straipsniu garantuota, kad tai “jokiu būdu nepalies pasirašančiųjų šalių suvereninių teisių”, ir dar kartą užtikrinamas, “principas nesikišti į vidaus reikalus”.

“Tuo pat metu, kai Molotovas tvarkė šį dokumentą, jis jau buvo išdirbęs slapstus planus Hitlerio-Stalino paktui, reiškiančiam mirties sprendimą Lietuvai, kaip nepriklausomai tautai. Šios klasikinės dramos paskutinis veiksmas buvo pakartotas 1940 m. birželio mėn. Sovietų ultimatas pareikalavo atsisakyti Lietuvos vyriausybės. Mėnesį vėliau raudonoji armija okupavo šį kraštą, o Sovietų slaptoji policija pradėjo, anot vieno buvusio Sovietų diplomato, stebėjusio vietoj šį nusikaltimą, “vieną iš kliaukiausių genocido pavyzdžių istorijoje”.

Eugene Lyons 11 puslapių straipsny išvardijo ir daugiau faktų, kurie turėtų atbaidyti Ameriką ir visas kitas laisvasias tautas nuo derybų ir sutarčių su niekšinga Kremiaus vyriausybe.

Šoferių unijoj nėra demokratijos, sako senato komitetas

Beckas, Hoffa, Brewster sutrypė organizacijos konstituciją

WASHINGTONAS, D. C. — Šoferių unijos vadovai sunaikino demokratiją unijos narių eilėse, pabrėžė senato komitetas unijų ir kompanijų neleistinai veiklai tirti. Šoferių vadai, kaip Beck, Hoffa, Brewster ir kiti klastojai rinkimus, apgaudinėję narius ir melavę prieš juos apie jų reikalų tvarkymą. Jie pasidarbavę unijų diktatūros sustiprinimui ir paniekinę bei iškreipę savo pačių konstituciją ir nuostatus.

Komitetas kartoja savo metinės veiklos pranešime, kad James Hoffa buvo neteisėtingai išrinktas pereitą rudens į prezidentus. Išvardyta ilga eilė žinomų Amerikos gengsterių, su kuriais Hoffa dirba išvien, ir ne prieuolamai, bet planingai.

Priminę ir kito senato komiteto (Douglas-Ives) tyrinėjimų duomenis, parodžiusius tarp kitą, kad Eugene James, būdamas skalbyklų unijos vadu, nunešė iš šios unijos socialinio fondo \$900,000. (James dabar ramiai sau gyvena netoli Chicagos savo dvare).

JAV apginklavo 8 Tito divizijas

BELGRADAS, Jugoslavija. — JAV karinė misija, vadovaujama gen. Mercer Walter, apėjo gautinai Belgradą. Ta proga skelbiama, kad komunistinė Jugoslavija turi 29 divizijas, iš kurių 8 yra apginkluotos vien tik Amerikos. Amerikai šių komunistinių divizijų ginklavimas atsiėjo \$750 milijonų.

Prezidentas Eisenhower atsiveikina su Vokietijos ekonomijos ministru Ludwig Ehrhard po pasitarimo Baltuosiuose Rūmuose Washingtono. Ministeris pareiškė, kad jis netiki, kad dabartinis atostigis JAV ilgai tęstųsi.

VIRŠŪNIŲ KONFERENCIJĄ GALIMA ŠAUKTI IR AMERIKOJE, SAKO IKE

Prezidentui esąs nebaisus Nikitos atsilankymas

WASHINGTONAS, D. C. — Prez. Eisenhoweris, kalbėdamas trečiadienį su laikraščių korespondentais, pasakė, kad jis visiškai nebijo tų visų kurių duotų Nikitos Chruščiovo atsilankymas Amerikoje. Jis ir toliau prileidžia galimybę, kad tam tikromis aplinkybėmis planuojama viršūnių konferencija galėtų būti sušaukta ir Amerikoje.

Priešingai šiam prezidento pareiškimui, pereitą savaitę iš valstybės departamento išėjo žinia, jog prez. Eisenhoweris ir valstybės sekretorius Dulles suvienybt vengti viršūnių konferencijos Amerikoje ir laikytis neutralios šveicarijos, Genevos, kaip tinkamiausios vietos Rytų-Vakarų vyriausybės vadų eventualiam susitikimui.

Kvie Sovietus į bombų bandymus

Prezidentas pasakė, kad šios vasaros atominių ir vandenilinių bombų bandymuose Pacifike galės dalyvauti, jei norės ir Sovietų bei Čekoslovakijos stebėtojai, kaip nariai Jungtinių Tautų radiacijos komiteto. Šio komiteto nariams bus parodyta, kad JAV naujosios vandenilinės bombos yra veik visiškai švarios nuo radioaktyviųjų spindulių.

Jis prileido ir tokią galimybę, kad Sovietai gali ir be susitarimo su Amerika bei Anglija sustabdyti branduolinių ginklų bandymus, į kuriuos jie yra įnikę pastarosiomis savaitėmis. Apie šitokių Sovietų propagandinio manevro efektingumą prezidentas nieko negalys pasakyti.

Depresijos pabaiga “už kampo”

Apie Amerikos ekonominio gyvenimo atkūtimą prez. Eisenhoweris kalbėjo gana optimistiškai. Jo manymu, ekonominis atoslūgis, prasidėjęs pereitą rudens, pasiekė, arba tuoj pasieks, savo ribą ir artimiausiomis savaitėmis prasidės “ūkinis potvynis” darbo galimybių gausėjimas ir ekonominio gyvenimo gerėjimas.

Premieras Bulganin buvęs nušalintas

LONDONAS. — Anglų diplomatinį sluoksnį žiniomis, trečiadienį Kremliu posėdžiavo paskutinį kartą premiero Bulganino vyriausybę ir priėmė jo atsisakymą.

Ketvirtadienį susirinks nau-

Vėliausios žinios

• JT gen. sekretorius Dag Hammarskjöld po trijų dienų derybų su Sovietų vyriausybės vadais, Chruščevu, Gromyku, pasakė, kad pasitarimų vaisiai buvo geri.

• Švedijos ambasadorius Maskvoje suruošė savo tautiečių JT gen. sekretoriui Hammarskjöldui pagerbti vaišes. Jose dalyvavo Chruščevas ir kiti Kremiaus didikai, išskyrus premiero Bulganino, apie kurį kalbama, kad jis jau pašalintas.

• Jordanijos ir Irako parlamentų bendroje sesijoje buvo vienbalsiai patvirtinta konstitucija, sulgy kuria šios dvi arabų karalystės sudarė valstybinę federaciją.

• Prancūzų spauda tvirtina, kad užsienio reikalų ministeris Pineau yra linkęs priimti Sovietų ir Lenkijos projektą išvesti per Vidurinę Europą “nuatomintų” šalių juostą, kuri skirtų Vakarų Europą nuo Sovietų satelitinio teritorijų.

• Prez. Eisenhoweris vakarykštę \$600 mil. sumą užsakymams kompanijoms paprašė kongresą padidinti iki \$840 mil., kaip priemonę nedarui sumažinti.

• JAV davė Ispanijai vėl \$15 mil. kad ji turėtų iš ko apmokėti iš Amerikos perkamas prekes. Remiantis savitarpinės pagalbos sutartim, Ispanija jau gavo iš JAV \$356 mil. ekonominės ir karinės paramos.

— Potvinis prie Kauno vasario 17 d. apšėmė “Nemuno” fabriko sklypo dalį. Iš Kauno HES atvykę mechanizatoriai jungtinėmis pastangomis sustiprino pylimus ir pašalino pavojų.

(E) Jai išrinktas “parlamentas” (aukščiausioji taryba) ir ten turės paaikškėti, ar Bulganinas paleidžiamas į pensiją, ar keliamas į prezidentus, vietoj Vorosilovo.

IŠ VISO PASAULIO

Išteisino lenkų žurnalistas

VARSUVA, Lenkija. — Du lenkų žurnalistai, Aleksander Woloski ir Leszek Moczulski, buvo išteisinti, kadangi jie surinktas valstybes “paslaptis” dar nebuvo paskelbę. Jie buvo prancūzų spaudos korespondentai. Pas juos rado tokių “paslaptį”, kad Korėjos karo metais Lenkijos fabrikai dirbo šiaurės Korėjai kai kurias karo prekes. Fokuroras išskels bylą aukštesniame teisme.

Kiekvienoj šeimoj po dienaštį

NEW YORKAS. — JT švietimo organizacija Unesco paskelbė surinktą statistiką apie Amerikos periodinę spaudą, kuri yra didžiausia pagal gyventojų skaičių. Amerikoje išleina 1,800 dienraščių su 55 mil. tiražu, kas yra daugiau, negu šeimų Amerikoje. Dienraščiai yra 20-80 puslapių, o sekmadienio laidos apie 150 puslapių (N. Y. T. išleidžia sekmadieniais iki 300 puslapių).

Indonezija užminavo pajūrius

DŽAKARTA, Indonezija. — Fed. vyriausybės laivynas užminavo 62 mylių jūros pakraščius, norint visiškai užblokuoti vidurinės Sumatros vakarinius krantus, kurie vis dar yra sukilėlių rankose. Vyriausybės kariuomenė ruošiasi didesniai puolimui prieš sukilėlių sostinę Padang. Į jos rankas šiomis dienomis pateko Painan ir Pariman vietovės netoli Padango.

Reformos Saudi Arabijoje

KAIRAS, Egiptas. — Žinios iš Saudi Arabijos, sosto įpėdinis ir premieras Feisal, kuris šiomis dienomis perėmė faktišką valdžią iš Amerikai daugingos karaliaus Ibn Saud, uždraudė karaliaus patarėjams dalyvauti šalies užsienio politikos sprendimuose. Jis sudaręs atskiras komisijas užsienio, vidaus ir ekonominiams reikalams iš karaliaus rūmų narių, draugiškų Jungtinės Arabų Respublikos prezidentui Nasserui.

Pasiūlė griežtesnių įstatymų apsaugoti unijas nuo sukčių

Senato k-tas svarsto projektus

WASHINGTONAS, D. C. — Senato darbo komitetas pradėjus svarstyti, kokių priemonių imtis apsaugoti unijų narių teises ir jų sudėtus pinigų nuo pasitaikančių nežinajimų vadų, pirmiausia pakvietė darbo sekretorių Mitchel išdėstyti vyriausybės nuomonę.

Sekr. Mitchell pakartojo prez. Eisenhowerio išdėstytą programą kongresui sausio mėn., pagal kurią turi būti papildytas Taft-Hartley darbo santykių įstatymas, kad jis apsaugotų ne tik unijas, bet ir kompanijas, pasirašius naujas neišsivysčiusioms šalims buvo svarstytas valstybės bei išdo departamentuose Washingtono. Bet galutinis žodis dar nepasakytas.

• Braniff linijos keleivinis lėktuvas, vos pakilęs Miami aerodrome tolimosnei kelionei į Braziliją, nukrito ir sužudo. Žuvo 9 žmonės, 15 išsigelbėjo. Tarp žuvusiųjų buvo lėktuvo kapitonas ir visi 3 jo padėjėjai.

NAUJASIS “MĖNULIS” TVARKINGAI SIUNČIA RADIOJO SIGNALUS ŽEMĖN

Bet jo amžius bus gana trumpas, tik kelių dienų

CAPE CANAVERAL, Fla. — Trečiadienį, kovo 26 d., armija Jupiter-C raketos pagalba iššovė į erdves naują satelitą. Praėjus kelietai valandų, oficialūs pareigūnai užtikrino, kad satelitas pasiekė savo orbitą ir skrieja aplink žemę maždaug per dvi valandas.

Naujosios raketos pakeičia senąsias

“Pershing” geresnė už “Redstone”

WASHINGTONAS, D. C. — Trumpo skridimo (200 mylių) pirmoji armijos balistinė raketa “Redstone” bus pakeista dar tobulesniu šios rūšies balistiniu sviediniu, pavadintu JAV armijos vado I pasauliniame kare gen. John Pershing vardu.

Lėktuvų kompanija Martin gavo užsakymą gaminti šią raketa masiškai. Raketa skris kiek toliau ir bus varoma daug patogesniu, kietu kūru. Ji bus mažesnė, bet vikresnė, galinti gabenti atomines ir vandenilines “granatas”. Šis raketinis ginklas sustiprins armijos kautynių operacijas fronte.

Kita svarbi gynybos raketa gynybos veiksmams yra “Sidewinder”, leidžiama iš lėktuvų į prieš lėktuvus. Ją gamina Philco ir GE kompanijos.

“Sidewinder” raketomis yra aprūpinti ne tik aviacijos, bet ir laivynų naikintuvai. Ji patį skrenda į prieš lėktuvą, traukiant jo šilumos (infra-raudoniems) spinduliams.

V. Vokietija neduos paskolų neturtingom atsilikusioms šalims

Bet jaučia atsakomybę padėti, sako ūkio ministeris Erhard

WASHINGTONAS, D. C. — Vakarų Vokietijos ūkio ministeris Dr. Ludwig Erhard apšaukė prezidentą Eisenhowerį ir išsikalbėjo su atsakingais asmenimis ne vien ūkiniais, finansiniais, bet ir politiniais klausimais.

Suauktų spaudos konferencijoje Erhard davė paaiškinimus, koks yra Bonos vyriausybės nusistatymas padėti ekonomiški ir techniški atsilikusioms Azijos ir Afrikos šalims, kurias Amerika remia milijoninėmis sumomis jau eilę metų.

Dr. Erhard atsakė, kad jo vyriausybė nėra linkusi teikti šioms šalims tiesiogines paskolas, bet jaučia atsakomybę priiderinti prie Amerikos pastangų pagerinti neišsivysčiusių šalių pramonę, žemės ūkį ir kartu pakelti gyvenimo lygį.

Vokietija jau yra investavusi, ir žada tai ateity daryti, didokus kapitalus Pietų Amerikoje, Vid. Rytuose ir Pietryčių Azijoje. Jis patvirtino, kad V. Vokietijos įnašas neišsivysčiusioms šalims buvo svarstytas valstybės bei išdo departamentuose Washingtono. Bet galutinis žodis dar nepasakytas.

• Vokietijos profesinių sąjungų unija, turinti 6 mil. narių, svarstė politinio pobūdžio visuotinį streiką, paspausti juo federalinę vyriausybę, kad ji atsisakytų planų ginkluotais atominėmis bombomis ir raketomis.

Naujasis žemės palydovas pavadintas Explorer 3, nors Explorer 2, iššautas kovo 5 d., dingo erdvėje, nepasiekęs jokių signalų. Mokslininkai priėjo išvados, kad jis nepasiekė atitinkamo aukščio, neužsivedus raketos paskutinės dalies motorui, ir nukrito kur nors į Atlanto vandenyną.

Pirmasis armijos satelitas, Explorer 1, buvo iššautas sausio 31 dieną. Jis vis dar sukasi aplink žemę ir vienu iš dviejų radijo siųstuvų tebesiunčia signalus satelitų sekimo stotims įvairiose vietose pasaulyje.

Explorer 3 dienos suskaitytos • Dr. Richard Porter iš Amerikos mokslo akademijos pranašauja, kad trečiojo armijos satelito amžius bus labai trumpas. Savo orbitoje jis didžiąja kelione dalį aplink žemę atlieka maždaug 200 mylių aukšty, kur pavojus sudengti kaip meteorui, besitiriantį į oro dalelytes, yra vis dar didelis. Tai gali atsitikti ir už kelių dienų.

Explorer I amžius skaičiuojamas 5 metus, Vanguardo satelito — virš 10 metų, Explorer III savo didumu ir forma yra visiškai panašus į Explorer I: 80 inčų ilgio, 6 inčų storio, 31 sv. sunkumo. Bet jame buvo sudėta tobulesnių aparatų erdvei tyrinėti ir mokslininkai tikisi susilaukti labai vertingos medžiagos, nežiūrint jo trumpo amžiaus.

Trys prieš vieną

Šiuo metu erdvėje sukasi aplink žemę trys Amerikos dirbtiniai mėnuliai ir vienas Sovietų — sputnik 2.

Sputnik 1, paleistas spalio 4 d., sudegė po 4 mėnesių. Jis buvo 500 svarų. Jų antrasis sputnikas savo svoriu ir šuniu Laika buvo dar įspūdingesnis — virš 1,000 svarų. Sputnik 2 baigs savo amžių už 2-3 savaites, pranašauja satelitų sekėjai.

Lenkė uždirbo daug milijonų zlotų iš Amerikos siuntinių

Papirkinėjusi valdininkus

VARSUVA, Lenkija. — Stefania Husiatinsky, įgijusi “nailono karalienės” vardą, atsidūrė teisme už spekuliaciją siuntiniais, kuriuos lenkai gauna iš savo giminių Amerikoje.

Jos kompanijonas Amerikoje tarpininkaudavo ne tik prekių, bet ir dolerių siuntime. Už dolerį Lenkijos valdžia moka net 100 zlotų, nors oficialus kursas yra 25 zlotai. Stefania mokėdavo 50-60 zlotų.

Policija pas ją rado 3,200,000 zlotų (\$130,000), 20,000 jardų nailono (už \$210,000), aukso ir kitų brangenybių. Ji kaltinama ir muitininkų bei kitų valdininkų papirkinėjimu.

• Indonezijos kariuomenė pradėjo platesnį puolimą užimti sukilėlių centrą Padang.

ŽIEMOS VAKARAIŠ KNYGA YRA GERIAUSIAS ŽMONIŲ BIČIULIS

APYSKOS IR ROMANAI

Lietuvių autoriai:

P. Abelkis — Žemaičių Krikštas. Istorinis romanas. 422 psl. \$3.50
P. Abelkis — Atliadų Pavėsy. Istorinis romanas. 468 psl. \$4.00
Vytautas Alantas — Pragarų po-
sivaistas. Romanas. 434 psl. \$3.50
Pulgis Andriūš. Tipelis. Humo-
ristinis romanas. 240 psl. \$3.00
Pulgis Andriūš. Anoj pusėj ežero.
Lyrinės apyskės. 102 psl. \$1.50
Aloyzas Baronas — Sodas už Hori-
zonto. Romanas. 254 psl. \$2.50
Aloyzas Baronas. Debesys plaukia
pažemiui. Romanas. 224 psl. \$2.50
St. Būdov — Uždraustas stebuklas.
Romanas. 246 psl. \$2.60
Bronius Dabaras, MELYNA SUK-
NELĖ. Apyska. 154 psl. \$1.50
L. Dovydenas — Tūkstantis ir Viena
Vasara. Romanas. 1 dalis. 218 psl. \$3.00
Liudas Dovydenas — Per Klausa-
čių ūlytę. Apyska. 176 psl. \$2.20
Jurgis Gliuda. Namai ant Smėlio.
Chicago, 1952 m., 221 psl. \$2.00
P. Jurkus — Pavasaris prie Vardu-
vos. Pasakojimas. 175 psl. \$2.50
Marius Kailiūnas — Užnuovėja.
Apyskų romanas. 362 psl. \$3.50
Juozas Krilkauskas. URVINIAI
ŽMONES. Romanas. 266 psl. \$2.75
A. Landsbergio — "Kėlionė". Premi-
juotas romanas. 259 psl. \$2.50
Lazdynų Peleđa — Motulė Pavi-
liojo. Ilustruotas. 43 psl. \$0.60
H. Lukasevičius. Likimo žaismas.
Romanas. 231 psl. \$2.50
Jonas Marcinkevičius — Kriau-
šerdytės. Istorinis romanas. Lie-
tuvijoje premijuota knyga. 1 dalis.
324 puslapiai. \$3.00
Jonas Marcinkevičius — Kriau-
šerdytės. Istorinis romanas. II dalis.
320 psl. \$3.00
Alg. Margeris. Čikagos šešėliai.
Žiaurios tikrovės vaizdai. 1952 m.
316 puslapiai. \$3.00
Alg. Margeris — Šliuhtarniai.
Amerikos lietuvių tautinio ir kul-
tūrinio atgimimo laikų istorinis ro-
manas. 652 psl. \$3.00
Alg. Margeris — Sirdies Rūmai.
Romanas. 450 psl. \$4.00
Algirdas Margeris — Saulės Rūstys.
Romanas. 312 psl. \$3.00
Nėlė Mazalaitė SAULĖS TAKAS.
Romanas. 418 psl. \$3.75
Vladas Ramojus — Lenktynės su Se-
tonu. Karo nuotykių. 292 psl. \$3.00
Adomas Mickevičius — Konradas
Valenrodas. Istorinė apyska.
97 psl. \$1.50
V. Mykolaitis-Putinas — Aiturių
šešė. Romanas. Trys dalys vienoje
knygoje. 628 psl. \$6.00
P. Orinitaitė — Paslėpta Žaidžia.
Jaunamartės takas. Romanas.
180 psl. \$2.00
Marija Radzevičiūtė ZEMELE SVEN-
TOJI. Apyska iš lietuvių knygnės
knygų. 162 psl. \$2.00
Satrijos Ragana dvare. \$2.00
Apyska. III leidimas. 178 psl. \$2.00
Alė Rūta — Trumpa Diena. Premi-
juotas romanas. 434 psl. \$4.00
Alė Rūta — Duktė. Apyska.
250 psl. \$2.40
Balsys Ruoga, KAS BUS KAS NE-
BUS, BET ŽEMAITIS NEPRAZUS.
Jauno vaikino nuotykių Napoleono
laikais Lietuvoje. 206 psl. \$2.50
R. Spalis — Galvės berniuko nu-
otykių. Apyska jaunimui ir senimui.
508 psl. \$5.00
R. Spalis ANT RIBOS. "Galvės ber-
niuko nuotykių" tęsinys. 482 psl. \$5.00
I. Simonaitytė — Aukštųjų Simo-
nių Likimas. 438 psl. premijuotas
romanas \$3.50
Ignas Seinius — Raudonasis tva-
nas. 328 psl. \$3.50
Ignas Seinius — Kuprelis. 162 psl.
Graziai įrista. \$2.00
Juozas Švaistas — Petras Sirvo-
kas. Lietuvių pasakų motyvai. 228
psl. \$2.00
Sonė Tomarienė. Saulės vestuvės.
pasakos. 128 psl. Stančiakaitės ili-
struota. \$2.00
Juozas Švaistas KNYGNEŠIŲ PED-
SAKAIŠ. Romanas. 295 psl. \$3.00
P. Tulpė. Kalnų dvasis. Freibu-
rgas, 1946 m. 206 psl. \$1.50
P. Tulpė. Tiltas sargas. P. Abelkis
leidykla. 151 psl. \$1.50
Andrius Valuckas — Nemuno Si-
nės. Romanas. I dalis. 280 psl. \$3.00
L. Zeikaus "Laiptai į Tolumas".
Romanas. 241 psl. \$2.50
Dr. S. Biežis. Bukitė sveiki. \$2.00
188 psl. \$2.00
Dr. J. Basanavičius — Lietuviš-
kos Pasakos. I dalis. 280 psl. gra-
žiai įrista. \$3.00
Josephine Daužvardis — Popular
Lithuanian Recipes. Valgių ir gerimų
receptai anglų kalba. 120 psl. \$2.00
M. Gudelis. Lietuvių gyven-
mūsų. Individualios aprašytos kovos
1905. Svaidykloje su caro valdžios
paskirtais misionieriais. \$2.00
Dr. Juozas Kaskelis — Komunizmas
be Kaukės. 116 psl. \$1.00
Vincas Krėvė Mickevičius — Mūsų
garsiojo rašytojo 70 m. sukakčiai
paminėti knyga. Knygoje įdėta ra-
šytojo biografija, jo darbų vertimai
ir du jo paties kūrinių: "Pa-
saulimo valanda" ir "Pagunda".
188 puslapiai. \$1.00

VERSTINIAI VEIKALAI

F. M. Dostojevskis. Nusikaltimas ir
bausmė. I dalis. Romanas. \$3.00
F. M. Dostojevskio "Nusikaltimas ir
bausmė". II dalis. 258 psl. \$2.50
F. M. Dostojevskis. Pažintinėj ir Nu-
skriautinėj. Romanas. Išeitimo Nemu-
nas. 266 psl. \$2.50
F. M. Dostojevskio "Nusikaltimas ir
bausmė". III dalis. 300 psl. \$3.00
Thor Heyerdahl, KON TIKI. Nu-
otykių Ramiame vandenyne. 414 psl.
Kaina. \$3.75
Guy De Maupassant. Moters
širdis. Romanas. 268 psl. \$2.60
W. S. Reymont. Kaimiečiai, I da-
lis. Romanas. 362 psl. \$3.00
W. S. Reymont. Kaimiečiai II
dalis. Romanas. 384 psl. \$3.00
W. S. Reymont. Kaimiečiai, III da-
lis. Romanas. 472 psl. \$3.50
Roman Rolland — Petras ir Liu-
cija. 112 psl. romanas. Autorius yra
Nobelio premijos laureatas. \$1.20
W. S. Reymont. Kaimiečiai, IV da-
lis. Romanas. 392 psl. \$3.50
L. Tolstojus "Anna Karenina" I ir
II dalis. Romanas. 437 psl. \$4.00
Prosper Merimee. Kolomba.
Romanas. 222 psl. \$2.25
Atsilankykite arba siųskite money orderį pridėję 10c. knygos persiuntimui.

NAUJENOS, 1739 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.

St. Petersburg, Fla.

Domine 13 Staupas turėjo smagų gimtadienį

Pirmadienį, kovo 17 d. netikė-
tai ir nežinant daugiau kaip 10
automobilių užtvino gražią p.
Staupų rezidenciją, 2620-58th
St., St. Petersburg. Geri Staupų
draugai ir draugės susirinko
bendrui pasveikinti šią draugi-
šką ir malonią tautietę Danutę
jos gimtadienio proga.

Tą nepamirštamą siurprizą
suorganizavo geroji draugė Ona
Rowat, jos vyras ir kiti. Jie pri-
kėpė ir įpragimo skaniausių
valgių ir paripino gardžių gėri-
mių, net lietuviško krupniko,
ir prigimino bei paripino dau-
giau, nei 70 dalyvavusių svečių
pagėdę sudoroti.

Kai erdviose kambariuose
galingu choru nuaidėjo "Ilgiausi-
jų metų", net kelios skaisčios
asarėlės nuriedėjo sujaudintos
solenizantės veidu. Vaisės, svei-
kinimai, kalbos, muziką ir dai-
nos nusitęsė iki vėlyvos nakties.

Domine 13 Kažimieras Staupai-
ciai čia apsigyveno prieš keletą
mėnesių, atsikėlę iš Ohio ir iš-
giję nuosavybę šiame mieste.

Pats Kažimieras jaunystės die-
nomis vargonininkavo, tad mu-
ziką pažįsta ir myli, taigi ir čia
jo suorganizuota dainininkų grupė
kartu nuo karto palinksmina
čionykščius lietuvius. Be to Ka-
zys yra Tamplos Lietuvių Klubo
vicepirmininkas ir senesni čia
įsteigto SLA kuopos pirminin-
kas. Žinoma, ir Domine 13 yra
čia draugių narė ir uoli veikė-
ja įvairiuose parengimuose ir
komisijose.

Pobūvis baigėsi nuosirdžiomis
padėkomis p. p. Staupams ir
Rowatams už tokį šauptą suren-
gimą ir jų padėką visiems da-
lyviams. Šis siurprizo pobūvis
liko visiems ilgai nepamirštams.

J. K.

134 SLA Moterų kuopos balsavimo rezultatai

Darbščioji 134-ta SLA mote-
rų kuopa, kurioje ilgus metus
sėkmingai sekretoriavo ir įvai-
rias kitas pareigas ėjo gerb.
Ponia K. Katkevičienė (dabartinė
sekretorė yra jauna, gabi po-
nia Christine Krikščūnaitė-
Austin), savo mėnesiniame susi-
rinkime balsavo sekaniam Pildo-
mosios Tarybos pareigoms:

Prezidentas — P. Dargis 23
bal., Viceprez. — J. Maceina 22
bal., A. Trečiokas — 5 bal.; Sek-
retorius — Dr. M. J. Vinikas 26
bal.; Išdėdink — Nora Gugienė
23 bal., A. Čaplikas — 3 bal.; Iš-
do glob.: E. Mikuziūtė 23 bal.,
S. Bredes 20 bal., J. Arlauskas
9 bal.; Doktoras kvotėjas — Dr.
S. Biežis 26 bal., Dr. Zalatoris 1
balsas. — SLA narė.

BUDRIKO RADIO • PROGRAMA •

Dainuoja Algirdas Brazis
Šį vakarą nuo 6 iki 6:30 pa-
siklausykite Budriko radio pro-
gramos iš stoties WHFC, 1450
kil. Tikrai pasigėrėsite gražio-
mis lietuviškomis dainomis, ku-
rias sudainuos žinomas operos
solistas Algirdas Brazis. Bus
naudingų pranešimų. Šias pro-
gramas leidžia savo lėšomis Juo-
zo Budriko namų rakandų, ju-
levizijų ir aukšinių daiktų kran-
tuve Chicagoje, 3241 S. Halsted
St. Pasiklausykite. Pranešėjas

Nedarbas Kanadoje

Kovo 31 d. įvykstantiems nau-
jiems rinkimams Kanadoje, ne-
darbo klausimas pasidarė labai
gyva rinkimų kampanijos tema.
Valdiškasis statistikos biuras
skelbia, kad Kanadoje šį sausio
mėnesį buvo 520,000 prieš 303,
000 pereitų metų sausio mėne-
sį, ir ta statistika, kaip mažes-
nės naudojasi valdžionijai konser-
vatyvią partiją. Tačiau opozici-
ja, imdama statistiką iš Natio-
nal Employment Service, rodo
kad Kanadoje darbo ieškančių
bedarbių šiuo metu yra 816,000.

Kas paskyrė premiją Katiliškiui

A. Gustaitis ir J. Kapočius at-
vyksta į įteikimo iškilmes

Vakar pranešta kad Lietuvių
Enciklopedijos premija už ge-
riausią 1957 m. išleistą grožinės
literatūros knygą paskirta Ma-
riui Katiliškiui už jo romaną
"Miškai ateina ruduo". Ši pre-
mija — tai skubi bostoniečių
kultūrininkų reakcija į daugiau
nei keistą Rašytojų draugijos
sprendimą, geriausią 1957 m.
knygą pakenkiant G. Tulauskai-
tės - Babrauskienės eilėraščių
knygėlę "Rugsėjo žvaigždės".

Jury komisija, paskyrusi pre-
mią Katiliškiui, yra tokios su-
dėties:

Juozas Kapočius: Lietuvių
Enciklopedijos leidėjas; prof.
Pranas Čepėnas, dr. Juozas Gir-
nius ir prof. Jonas Puzinas —
Lietuvių Enciklopedijos redakto-
riai; Alfonsas Nyka Niliūnas,
Kostas Ostrauskas, Antanas
Gustaitis ir Stasys Santvaras —
Lietuvių Enciklopedijos lite-
ratūros skyriaus bendradarbiai
ir dr. inž. Jurgis Gimbutas —
Bostono Lietuvių Kultūros Klu-
bo pirmininkas.

Antanas Gustaitis, dr. Juozas
Girnius, Alfonsas Nyka Niliū-
nas ir Stasys Santvaras yra taip
pat Rašytojų Draugijos nariai.
Premija paskirta visais juri
komisijos balsais.

Tokios kompetetingos ir spren-
dimos vienos juri komisijos
dar neturėjo nei viena mūsų li-
teratūros premijų.
I premijos įteikimo iškilmes,
įvykstančias sekmadienį, kovo
30 d. Chicagoje, atvyksta Juo-
zas Kapočius ir Antanas Gus-
taitis. Pirmasis atstovauja lei-
dyklai premijos įteikime, antra-
sis — literatūros vakaro pro-
gramos dalyvis.

AUDRA GIEDROJE

Nuotaukų spėjimo biuro duo-
menimis, oras Rašytojų Drau-
gijoje nepastovus, su tendenci-
jomis į audrą su liūtimis.

Ką tik "Naujienų" antrojeje
dalyje, kovo 22 d. straipsnyje
"Didelė literatūros šventė" Chi-
cagoje" St. Kiela rašė: "Kol Ra-
šytojų Draugijos premijas skir-
stė juri komisija, kiekvienas
premijos paskyrimas buvo su-
rastas su didesniu ar mažesniu
nesusipratimu". "... ir greičiau-
sia dėl to valdybos nutarimu bu-
vo sprendimai pavesti visiems
draugijos nariams. Su šiuo pa-
tvarkymu baigėsi nesusiprati-
mai iki šiol buvo teisingi".

Ir sekancijame "Naujienų"
numeryje, kovo 24 d. skaityme,
kad pakartotiniu balsavimu pre-
mią laimėjo Gražina Tulauskai-
tė (Rašytojų Draugijos pirmi-
ninko žmona), gavusi 34 balsus
(per pirmąjį balsavimą gavusi
10), tuo nugalėdama Marių Ka-

tiliškį, tegavusį 29 balsus (per
pirmąjį balsavimą gavusį 22
balsus).

Kad šitaip balsuotojų "osci-
liatorius" staiga apsisvertų
aukštyn kojomis, dar neteko
girdėti iš tų "balsavimų" viena
aišku, kad anas valdybos nuta-
rimas pavesti visiems draugijos
nariams nustatyti premijos lai-
mėtoją praktikoje pasirodė vi-
sai netikęs, ir vėl teko grįžti
prie LRD diskredituoto juri
komisijos metodo. Lietuvos En-
ciklopedijos kolektyvas susku-
bo situaciją išgelbėti.

Nebe Narys.

Vinco Krėvės ketone: Mas-
kvą vaizduojama "Pagundoje"
ši įdomų aprašymą ir V. My-
kolaičio, V. Maciūno, A. Sen-
no straipsnius apie Vinco Krė-
vės kūrybą, rasite knygoje —
Vincas Krėvė Mickevičius. Jo
kaina \$1.00.

Užsakymus adresuokite:

NAUJENOS

1739 S. Halsted Street
Chicago 8, Ill.

VLADAS RUDIS
3419 So. Lituania Ave.
Virginia 7-5562

Mirė 1958 m. kovo 24 dieną,
9:45 val. vakaro, sulaukęs 62
metų amžiaus. Gimęs Lietuvoje,
Kėdainių apskr. Baisogalos pa-
parijoje, Disliu kaime.

Amerikoj įgyveno 44 metus.

Paliko nuliūdę žmona Ona,
pagal tėvus Stasinskaitė; sūnus
Eduardas, marti Alice, anūkas
Kazimieras, uošviai Antanas ir
Ona Karaliai, dėdė ir teta Kon-
stantas ir Marijona Stasinskai
ir jų šeima, gyvena New Ken-
sington, Pa.; artimi draugai Be-
nediktas ir Ona Mazeikai, Kazi-
mieras Ukėlis ir Barbora Kazi-
mieraitienė, jos dukė Sv. Kazi-
mierio vienuolė seselė M. Scho-
lastika ir daug kitų draugų. Lie-
tuvijoje liko brolis ir sesuo.
Priklausė Chicagoje Lietuvių
ir Taisybės Myletojų Draugi-
joms ir Joniškio klubui.
Kūnas bus pašarvotas šian-
dien, kovo 26 dieną, 3 valandą
po pietų Jurgio F. Rudmino ko-
pelyčioje, 3319 S. Lituania Ave.
Sestadienį, kovo 29 dieną,
8:30 valandą ryto bus lydimas
iš koplyčios į Sv. Jurgio parapi-
jos bažnyčią, o po gedulingų pa-
maldu bus laidojamas Sv. Kazi-
mierio kapinėse.

Visi a. a. Vlodo Rudis gimė-
nės, draugai ir pažįstami nuo-
sirdžiai kviečiami dalyvauti lai-
dotuvėse ir suteikti jam pasku-
tinį patarnavimą ir atsiveiki-
nimą. Nuliūdę lieka:
Žmona, Sūnus, Marti,
Anūkai, Dėdė, Teta,
Artimi Draugai.

Laidotuvių direkt. Jurgis F.
Rudminas. Tel.: Yards 7-1138.

MYLIMAM SENEIUI

VYTAUTUI TAUTKUI

tragiškai žuvus, p. p. Kazijui ir Kazimierai Tautkamis
skausmo valandoje nuosirdžią užuojautą reiškia

A. G. T. BRIŠKAICIAI.

3 Metų Mirties Sukaktis

ANTANINA KAZAK - KAZAKAUSKAS (PAGAL TĖVUS KODULIS) gyvenusi 6641 So. Talman Ave.

Mirė 1955 metų kovo 24 d., 2:20 val. po pietų, sulaukusi pusės
amžiaus. Gimusi Lietuvoje, Šiaulių apskr., Sakėnų parap., Vilūčių kaime.
Palaidota Sv. Kazimiero kapinėse.

Paliko nuliūdę: mylimas vyras Antanas, duklė Annette, žentas
Anthony Mosteika, anukė Jean; sūnus Edward, marti Eleanor, anūkės
Gail ir Carol; Mikiūnų šeima; 3 švogeriai: John ir Jimmy Kass ir jų
šeimos, Frank Kass; Lietuvoje liko brolis Stanislovas Kodulis su šeima
ir kiti giminės, draugai bei pažįstami.
Mūsų brangiausiasis pagerbti bus laikomos 3 Sv. Mišios su egzėkvi-
jomis Gimimo Panelės Šventosios bažnyčioje 1958 metų kovo 28
dieną, 8 valandą ryto. Kviečiami visus giminės, draugus ir pažįstamus
atsilankyti į pamaldas.
Mes Tavęs, Mūsų Brangiausioji, niekuomet neužmiršime. Tu pas
mūsų juos nebesugrįši, bet mes anksčiau ar vėliau pas Tave nuosisime.
Tebūna Tau lengva šį žemėlį.

Nuliūdę lieka: Vyras, Duklė, Žentas, Sūnus, Marti ir Anūkai.

GUŽAUSKU
BEVERLY HILLS GELININKAS
GELĖS VISOMIS PROGOMS
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

LOVEIKIS Telegrama | Viskas Pasaulio Daliai
KVIETKININKAS
Gėlės Vestuvėms, Banketams ir Pagrabams.
3316 So. Halsted St. Yards 7-7308

Gėlės Mylimiems, Vestuvėms, Banketams, Laidotuviams, Papuošimams.
URBA Gelininkas
4180 ARCHER AVENUE
Tel.: LA 3-5800 arba LA 3-5870

GELININKAS (PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandoje
Gražiausios Gėlės ir Vainikai, Antka-
pių papuošimai ir sezoninės
kapams gėlės.
ROY R. PETRO (Putramentas)
5525 So. Harlem Avenue
Portsmouth 7-9020

LIŪDESIO VALANDOJE ŠAUKITE
MAŽEIKAS and EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
ATSKIROS VESINAMOS KOPLYČIOS
6845 S. Western Ave. RE 7-8600-8601
Gyvenantiems kitose miesto dalyse gausim koplyčią artčiau jūsų namų

John F. Eudeikis
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Seniausia ir Didžiausia Laidojimo Įstaiga
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ
4605-07 So. Hermitage Avenue
Tel.: Yards 7-1741 — 1742
★
4330-34 So. California Avenue
Telefonas: LAfayette 3-0440
Mūsų radio programos šeštadieniais 9:15 ryto iš WGES, 1390 kil.
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6812 So. Western Avenue
Telef.: GReyhill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWNhall 3-2108-9
Koplyčios visose miesto dalyse.

NARIAI
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ.
★ TURIME KOPLYČIAS VISOSE Miesto DALYSE.

PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET Phone: SEeley 3-5711

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel.: Yards 7-1138-1139

ALFRED VANCE
1424 So. 50th Ave., Cicero
Phones: OLYmpic 2-5245 — TOWNhall 3-9687

P. J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Phone: Yards 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Phone: COmmode 4-2228

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th AVE., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVENUE Phone: Yards 7-3401

ZIGMUND (ZUDYK) ZUDYCKI
1646 WEST 46th STREET Phone: Yards 7-0781

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672

"NAUJENAS" SKAITO VISI RIAI. JIE ŽINO, KAD NAU-
SROVIŲ ŽMONES DARBINI- JENOS PADUODA TEISIN-
KAI, MOKSLININKAI, VALS- GIAUSIAS ZINIAS IR GE-
TYBININKAI, DVASININKAI, RIAUSIUS RAŠTUS.
PROFESIONALAI IR BIZNIE- PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

2 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL. — THURSDAY, MARCH 27, 1958

JUOZUI JASULEVIČIUI MIRUS

(1877. XI. 12—1958. III. 22)

Juozas Jasulevičius gimė Marjampolės apskrityje ūkininko šeimoje. Savo jaunystės metus praleido tėvų ūkyje dirbdamas žemės ūkio darbus. Pradžios mokyklą baigė rusų kalba, nes anuomet Lietuvoje kitokių pradžios mokyklų nebuvo, kuriose be rusų kalbos dar būtų mokoma ir lietuvių kalba.

Jau jaunoje dienoje Juozui Jasulevičiui pateko į rankas lietuvių kalbos spaudos leidiniai. Jis suinteresuotas skaityti kas lietuviškai parašytą, tai buvo savas, artimo. Kartu stebėjosi kodėl lietuvių kalba spaudintos knygos slapta platintos, „karabėlininkų“ ir kitų atsargiai ir tik gerai pažįstamiems parduodamos arba duodamos. Tik tolydžio, jau įvairius lietuvių kalba spaudos leidinius skaitydamas pradėjo susivokti, susiprasti, kad Lietuva yra svetimų okupuota, kad Lietuva kada tai buvo taip pat savaranki valstybė. Tolydžio jam pradėjo aiškėti, kad rusų valdžia lietuvių tautą ne tik skriaudžia, bet nori ją surusinti. Iš čia gimė savas atsparumas prieš svetimus, Lietuvos pavergėjus. Ir buvo skaudu ir kartu pikta jam patirti, kad tarp savų, svetimų skriaudžiamų lietuvių net jo gyvenamoje apylinkėje esama tokių tamsių ar parsišalusių, kurie okupantų policijai, žandarmerijai teikia žinias, kas skaito lietuvių kalba knygas, kas jas platina. Tolydžio patyrė, kas tas, kuris jo gyvenamoje apy-

linkėje bendrauja su žandais. Susitarė su savo draugu tą išdaviką pamokyti. Tai būta nusivertusio ir degtingo pamėgusio ūkininko. Beinanti jį iš bažnyčios jauni draugai užklumpa miško tankmėje. Susirėmė apsisutumdė. Pasakė kas jis toks esąs — nenaudėlis, kur nereikia savo liežuvį kaisiojęs. Jauni vyrai, jį užpuolusieji buvo drąsūs, bet neatsargūs, ne visa pramatė.

Juozas Jasulevičius buvo atpažintas ir žandams įskystas. Čiu laiku jis sužinojo kad bus suimtas. Juozas tuoj visa pasipasojo savo tėvui. Tėvo būta protingo, susipratusio lietuviu. Jis išėmė sauja pinigų, įteikė sūnui ir patarė nedelsiant pasislėpti ir pasprukti Amerikon. Tai buvo 1898 m. Juozas ilgai nesvarstydamas pasileido jam nežinomomis keliomis. Juo labiau skubėjo, nes būty buvęs pašauktas rusų kariuomenėn.

New Yorko uostas! Kas iš mūsų išievių to uosto nežino ir kas iš lietuvių išievių tuos pirmus pergyventus išpūdžius pamiršo? Kam tada visoj nuogumojė neatsistojo klausimas, o kas toliau? Kur pasidėti? Kur nakvynėlę rasti ir darbas prasimanyi.

Tuos gilius išpūdžius ir kartu nevilties valandas pergyveno ir Juozas Jasulevičius.

Nors imk ir bėk atgal! Deja, vandenynas...

Ir tas lygiųjų laukų kaimo vaikas ir čia pasuko į kaimą. Su-

sirado pas vieną fermerį darbą. Darbas sunkus, užmokestis nežinomas, nors kitos gyvenimo sąlygos pakenciamos. Visokių minčių apsuptas, rūpesčių spaudžiamas kity metų rudenio pabaigoje rymojo pasirėmęs ant kas-tuvo. Pamatė einant tris, tokius pat jaunus vyrus. Užkalbino, šioip taip su jais susišnekėjo. Jų vieno būta lenko. Išsipasakojo savo likimus. Jie pasisakė, kad po visų nepasisekimų eina savanoriais į JAV armiją. Ragina ir jį eiti kartu. O jei jau ne, tai mesti darbą farmoje ir geriau anglis kasti.

Kaip kalbėdamas Juozas Jasulevičius prisimindavo tą pasikalbėjimą su tais trimis vyrais. Tai juokdamas sakėdavo:

— O ką manai? Gal šia dieni būčiau generolu! Bet jis pasuko kur anglis kasa — Minnersville, Pa., link.

Tai nebuvo jau pirmą kartą lįsti po žemę.

— Sudie jums, ganyklos, sudie jums, žaliuojančios pievos ir šnabzdantieji Lietuvos miškai!

Tai nebuvo lengva priprasti prie to darbo ir sutapti su dirbančiais ypač su savais tautiečiais. Juozas Jasulevičius buvo blaivus, pastabus, daug iš savęs ir kity reikalaujantis jauniktis. Jis tuoj pastebėjo, kad daugiausia tie, kurie buvo atvykę iš Rusijos užimtų svetimų žemių: lenkai, ukrainiečiai ir kiti, tarp jų ir dauguma lietuvių buvo padaužiškai nusiteikę. Jie nieku neįsistatė lietuvių nuolatiniams tarnauti. Tose pat anglies kasyklose dirbusieji čekai, vengrai, net iš Prūsų Lietuvos atvykusieji gyveno organizuoti. Kiti jų turėjo net savo spaudo ir retas jų kas turima liuoslaikį praleisdavo tavernose.

Juozas Jasulevičius suartėjo su čekais. Tie pasipasakojo kaip jie yra politiškai organizuoti. Tarp jų veikia socialdemokratų sambūris. Tai visa ji sujudino. Juozas Jasulevičius iš prigimties būdamas sumanus, tuoj suvokė socialistinio judėjimo gaires.

— Žinau, net krūtinėje tada lengviau pasidarė! Juk galima geresnė ateitis. Yra galima išeitis iš tos klampynės, tik reikia organizuotis, kovoti.

Čia jam pasidarė skaudu ir kartu gėda, kad savi tautiečiai tokiais visuomenės ir politikos klausimais nesijdomauja. Bet artėdamas su savais tautiečiais, su jais ryšius bemegždamas patyrė, kad ir jų tarpe esam tokių, kurie įdomaujasi socializmu. Minnersville, Pa., įsikuria lietuvių socialistų kuopa. Pas visus visokeriopų norų ir sumanymų daugybė. Sumeta leisti laikraštį. To sumanymo Juozas Jasulevičius busiranda talkininkus. Paruošia, nusiperka kas reikia dėl laikraščio leidimo. Bet štai tik vieno trūksta — patyrusio spaudos darbe žmogaus, kas laikraštį redaguotų...

Visi nudžiugo, kai susirado jau spaudoje rašantį Baniulį-Menutį. Pasikvietė. Išėjo savaitraščio „Pirmyn“ pirmas numeris. Tai buvo 1908 metais. Didis džiaugsmas, bet neilgas. Laikraštis nesiplatina, neįdomus, brenda į skolas ir laikraščio leidimą sustabdė. Bet J. Jasulevičius neišsivadėjo laikraščio leidimo. Jis galvojo, planavo kas toliau darytina. Sumanė keltis Baltimorėn. Ten daugiau lietuvių gyvenama, laikraščiai leisti geresnės sąlygos. 1913 m. J. Jasulevičius su savo spustu-vėle atsikėlė Baltimorėn. Ir vėl „Pirmyn“ atgaivinas. Dabar jau ir redaktorius kviečiamas spaudoje ne naujokas Pijus Grigaitis, būsimas teisės daktaras, „Naujienu“ redaktorius. Baltimorėje „Pirmyn“ pasirodė tiek turiniu, tiek išvaizda patrauklus. Susirado daugiau skaitytojų. Savaitraštis jau nebe anas bespalvis, veik išimtinai vertimais užpildytas ejęs Minnersville

„NAUJIENOS“ PRANESA TEISINGAS ŽINIAS

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — THURSDAY, MARCH 27, 1958

laikraštukas. Čia atsiranda daugiau bendradarbių iš visų JAV kampelių, kur tik lietuvių gyvenama, korespondentų. Laikraščiu susidomėjimas auga. Bet Chicago lietuvių socialistų tarpe gimė mintis išleisti naują, didelio formato laikraštį ir jį ilgainiui paversti dienraščiu. Dr. P. Grigaitis buvo pakviestas padėti tą darbą įgyvendinti. Ir vėl „Pirmyn“ lieka be redaktoriaus! Kviečiamas būsimas medicinos daktaras Montvidas. Jis dėl mokslo taip pat negalėjo ilgai laikraštį redaguoti. Dėl redaktoriaus nesuradimo „Pirmyn“ 1914 m. pabaigoje galutinai uždarė. Ir čia J. Jasulevičius turėjo nuostolius, kiti neatsiskaitė.

— Nėpykstu ir niekam neišmetinėju! Gal užmiršo kas ir kiek man liko skolingas, — kaip apie tai prisimindavo, taip sakėdavo Juozas Jasulevičius.

Dabar J. Jasulevičius galutinai išvyksta Chicagon apsigyventi. Čia keletas metų Naujienose dirbo mentropu. Išgijo „Naujienu“ bendrovės šerų ir ripinos „Naujienu“ geru klestėjimu. Paskui, iš „Naujienu“ pasitraukė. Emėsi verslo.

J. Jasulevičius buvo uolus lietuvių socialistų sąjungos narys, jos rėmėjas. Taip pat jis buvo Susivienijimo lietuvių Amerikoje vienos iš Chicagos kuopos nariu, Marquette Parko namų savininkų draugijos narys. Tik dėl pašlijusios sveikatos, jis jau kelti metai, kaip savo visuomeniniu veikimu negalėjo pasireikšti. Jis buvo kančiamas dusulio. Jį gydė prižiūrėjo dr. Montvidas, jo geras bičiulis, bendradarbis ir bendramintis.

Rachaičių (Račaičių) šeimoje įvyko didi nelaimė. Iš anglių kasyklos Racaitį parnešė negyvu. Liko našlė su jaunučiu sūneliu Robertu. Tai nebuvo jau ki padėtis! Racaitienei reikėjo susidaryti pragyvenimas ir kartu sūnelis auginti, prižiūrėti. Našlė Racaitienė krito į akį ir į širdį Juozui Jasulevičiui. Pasi-piršo ir apsidėdė. Gražiai, darniai juodu visą gyvenimą sutartinai gyveno. Sūnelį Robertą išleido į mokslo. Jis dirba jau daug metų telefonų Bell Co. Didis šachmatų, spaudos ir kelionių mėgėjas. Keletas turėtų kelionių jis aprašė Naujienose ir dar turi jų neparašytų. Kaip jo motina, taip ir jis nėra svetimi bendram lietuvių gyvenimui. Jis yra Susivienijimo lietuvių Amerikoje kuopos narys. Kaip jam, taip ir jo motinai Juozo Jasulevičiaus mirtis yra skaudus smūgis. Vienam ir kitam jų — didi užuojauta.

Jau penketas metų, kaip mudu su Juozu Jasulevičiu dažnai keitėmės laiškais. J. Jasulevičius buvo pareigingas, gavęs laišką tuoj skubėdavo atsakyti. Savo laiškuose jis daug ką pasipasakojo iš gyvenimo praeities. Kada nors, kita proga teks apie tai parašyti. Tai vis įdomūs, daugiau šviesos įnešantieji laiška kiti mūsų išievių praeitį pažinti. Skaudu prisiminti, kad jau daugiau neteks iš Juozo Jasulevičiaus sulaukti jo turinimų, kartais šypsenos palydėtų laišku. Jų vienas paskutiniųjų buvo rašytas šių metų sausio 14 d. Laiško turinys dvelkė nevilčia. Skundėsi sveikatos mažėjimu.

Juozo Jasulevičiaus būta tik-

rai pareigingas ir jautrus. Pereitų metų lapkričio 12 d. Juozo Jasulevičiaus 80 metų sukak-tuvių proga, mudu kartu su Antanu Žilinsku iš Brooklyno, N. Y., pasiuntėm jam su linkėjimai telegramą. Juozas Jasulevičius, tuoj man parašo laišką. Kas, girdi, tas Antanas Žilinskas, kuris atsuntė sveikinimus. Man jo neteko pažinti? Noriu jam atsakyti, bet adreso neturiu. Atsaku jam, kad A. Žilinskas toks pats su jumis vieni-metus. Jūs žino iš jūsų veikimo, tai ir nutarė prisidėti prie mano linkėjimų.

Juozo Jasulevičiaus būta jaut-raus ir kuklaus. Kai sužinojo, kad Liet. enciklopedijoj įdėta apie jį žinutė, jis nusiminė ir sakė: o kam visa tai reikėjo? Ne teks aš didelis žmogus, o jei kada ką dirbau, tai ne tam, kad apie mane kas nors būtų parašytų? Tokio jo būta!

Kažin ar daugiau mes palydim į kapus mūsų gretose dirbusių, ar daugiau susilaukiame naujų ateinančių, tas mirties daromas spragas užkaišiojančių? Dirbusius našiau pavaduojančių?

J. Vilkaitis

Tampa, Fla.

Juozas Krukas pasveikintas jo vardadieni

Kovo 18 d. prieš Juozapines susitarę geri Juozo draugai ir draugės, būtent A. ir E. Lapo-niai, V. Popelis, K. Suromskis, J. Miliauskienė, J. Gugas, A. Tu-pikaitis, S. Tureikis atvyko į Juozo gyvenvietę padaryti jam siurprizą. Dalykas buvo labai lengvai įvykdytas, nes viešnios ir svečiai atvyko su gausinga amunicija — valgiais ir gėrimais, ir bematant stalas buvo apkrautas įvairiausiais patiekalais.

Pasivažiinę su Juozu visą po-pietę ir smagiai praleidę laiką, svečiai išsiskirstė, linkėdami Juozui būti sveikam per ilgus metus.

Juozas Krukas čia dar nese-niai gyvena, bet savo draugiš-ku ir maloniū būdu įsigijo labai daug gerų pažinčių ir nuoširdžių draugų.

J. K.

— Buvę tremtiniai, nepamirš-kite likusių niuriose stovyklos savo draugų. Bėti viena kartą dienos nedarbi!

GERA NAUJIENA

TERROS dovanų parduotu-vėje, 3333 S. Halsted St., Chi-cago 8, Ill., jau gautos naujos siuntos puošnaus vokiečių kristalo, tinkancio ir stalui, ir namų papuošimui. Tokio di-delio ir įvairaus kristalo pa-sirinkimo mūsų krautuvėje dar nebuvo. Ypač įdomūs ir turtingi spalvoto kristalo rin-kiniai. Kainos neaukštos.

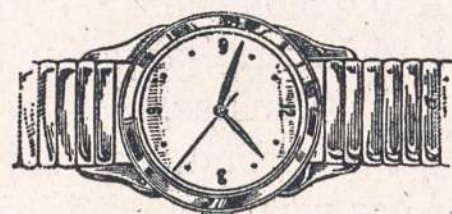
Čia taip pat pigiomis kai-nomis įvairūs šveicariški laik-rodėliai, puošnūs žiedai ir kt. Laikrodžiams, siunčiamiems į Lietuvą, specialiai nuolaida.

P.S. Visokių dovanų šven-tėms, vestuvėms ir kitokioms progoms pasirinkimas labai didelis. Bavary porcelanui ir stalo sidabru — 20% nuolai-dos. (Sk.)

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna aprauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WILBROOK 5-6063

Kairio knyga LIETUVA BUDO

NAUJIESESE galima gauti tik ką iš spaudos išėjusį Ste-pono Kairio knyga LIETUVA BUDO. 416 didelių (6x8½) pus-lapių, kieti viršeliai. Kaina \$5.50

2,000 LAIKRODELIŲ

Moteriškų ir vyriškų, auksinių ir paauskuotų, naujausio stiliaus, nupirkti ir varžytini.

Nationally advertised Brands. Originalė kaina \$71.50 iki \$150. Parduodami dabar po \$10.00 iki \$50.00. Perkupčius užprašome.

Auksiniai, deimantiniai žiedai, ¼ karato, už \$38.00
Deimantiniai žiedai, ¼ kar., už \$98.00
Deimantiniai žiedai, pilnas karatas, už \$198.00 setas.
71 smotos sidabro daiktų, garantuoti 50 metų, gražioje medinėje skryn-tėje, vertės \$38.00, už \$38.00
100 smotų Stainless Steel gražus setas, gražiame bakse, vertės \$72, \$32.00
32 smotų sidabrinis setas, vertės \$37.00, už \$17.50
Elektriniai toasteriai, elektrinės petelės, elektriniai coffee perco-liatoriai, vertės \$25.00, po \$9.50
Elektrinės siuvamos mašinos, nupigintos \$29.95
Hoover dulkių valytuvai, vertės \$55.00, už \$29.50
Rašomos plunksnos pusė kainos. Gintaro išdėliniai, pusė kainos. Stiklini reikiniai su deimantu, \$6.00 vertės, už \$3.85

LENGVI IŠMOKEJIMAI

JOS. F. BUDRIK FURNITURE

3241 So. Halsted Street

Dėl sutaisymo TV patelefo-nuokite CALUMET 5-7237.

Krautuvė atdara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9:30.

Budriko radio pusvalandis iš stoties WHFC, 1450 kil. ketvirtadienio vaka-ras nuo 6 iki 6:30.

Atneškit šitą apgarsinimą gausit DYKAI gerą Ball Point plunksną.

JOIN SKYWATCH

CALL CIVIL DEFENSE

SKOLINK IŠ STANDARD UŽ ŽEMESNĮ NUOŠIMTĮ

TAUPLYK PAS STANDARD—

Stipriausioji Chicagos Bendrovė

Turtas \$60,000,000.00
Atsargos Fondas 5,700,000.00

Chartered and Supervised by the U. S. Government

JUSTIN MACKIEWICH, Prez.

DARBO VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadienis nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Trečiadienis visai neatidaryta.

STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: Virginia 7-1141

CONSTRUCTION HOME SERVICE

Lietuvių Statybininkų Sambūris

2618 West 71st Street Chicago 29, Illinois
PROspect 8-4268 — PROspect 8-4269

V. SIMKUS
Rangovas, naujų namų statyba, remontas, kabinetai, stalius darbai.

K. BUTKUS
Namų pagerinimas, aluminijaus ir stiklo: durys, langai, jų stogeliai, tvoros ir kita.

J. RAUDONIS
Cemento darbai.

RAŠTINĖ ATDARA KASDIEN NUO 9 RYTO IKI 9 VAL. VAK.

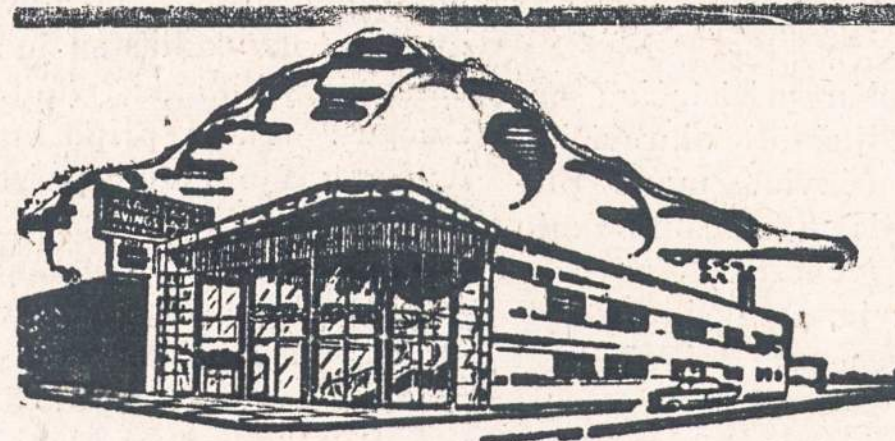
V. VAITEKŪNAS
Dažymas, dekoravimas iš lauko ir vidaus.

A. STANČIAUSKAS
Šiluma gazu ir alyva, oro vėsintuvai ir skardos darbai.

F. KAIRIS

Vandentiekis ir kanalizacija.

THE BIGGEST DOLLAR IN THE WORLD IS THE DOLLAR YOU SAVE

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 South Western Ave. Tel.: GROvehill 6-7575 Chicago, Illinois

ATDARA: pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį atdara nuo 9 iki 2 valandos po pietų.

MES MOKAME AUKŠTĄ DIVIDENDĄ
MIDLAND
Savings and Loan Association
PER 40 METŲ VISŲ LIETUVIŠKŲ KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ
4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

INCOME TAX SERVICE
CHESTER KILKIS
Lietuviška įstaiga per 25 metus, Brighton Parke.
Atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 4:30 val. po pietų.
Vakaraš — pirmadienį ir ketvirtadienį iki 8 val. vak.
4127 S. RICHMOND ST. -- at Archer Ave.
Virginia 7-3030

Visuomet mokėjome aukštus dividendus
DABAR JUOS DAR PADIDINOME
1 1/2%
TAUPYTOJAMS TEIKIAME ĮVAIRIUS PATARNAVIMUS VELTUI. Keliuolaimė čekius. Perkam ir parduodam valstybės bonus.
VISOS SĄNTAUPOS APDRAUSTOS IKI \$10,000.00
CRANE SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
2555 West 47th Street LAFayette 3-1083
B. R. PIETKIEWICZ, prez. E. R. PIETKIEWICZ, sekr. ir adv.
Darbo valandos: pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 8 val. vak.; antrad. ir penktad. nuo 9 iki 5; trečiad. uždaryta, o šeštad. nuo 9 iki vidudienio.

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN, TURĖSI RYTOJ!

TAIGI PRADĖK TAUPYTI ŠIOJE LIETUVIŠKOJE ĮSTAIGOJE. Kiekvieno taupytojo indėliai yra apdrausti iki \$10,000.00

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N
4071 Archer Ave. Tel.: LAFayette 3-8248
(į vakarus nuo California Avenue)
CHARLES ZEKAS, Secretary

OFISO VALANDOS:
Pirmad., Antrad., Penktad. ir Šeštadienį 9:00 ryto iki 4:30 val. po pietų.
Trečiadienį uždaryta. Ketvirtadienį 9:00 ryto iki 8:00 val. vakare.

Naujas tepalas ir tabletės teikia naujos vilties kenciantiems nuo reumatizmo ir artrito

The Star Pharmacal kompanijos, Chicago, chemikas pagamino naują tepalą ir tablečių. Si nauja kombinacija, žinoma vardais AMERPOL RUB ir AMERPOL TABLET, pripažinta labiausiai efektyvia, malšinanti skausmus, kuriuos paprastai sukelia reumatizmas ir artritas. Pataria-mas skantis paprastas vartojimo būdas: 1) Rub, užteptas ant skauda-mos vietos, beveik momentaliai palengvina skausmus; 2) Amerpol table-tės, imamos po 2 su stiklu šilto vandens 3 kartus per dieną po valgio, teikia pastovesnį ir gilesnį skausmų palengvinimą ilgesniam laikui.
Si nauja pasiviršinusi kombinacija buvo išrasta paraudusiems, užde-gimą turintiems sąnariams gydyti, patinimui sumažinti ir nutirpusių raumenų skausmui numalšinti nuostabiai greit ir su nuostabiais rezul-tatais.

